

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 479/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], oboch zastúpených advokátkou Mgr. Monikou Dunčákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 16/2011 a jeho rozsudkom z 11. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m í e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), doplnená podaniami doručenými 4. apríla 2014, 7. apríla 2014, 9. apríla 2014, 2. júla 2014 a 29. septembra 2014, ktorými namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 16/2011 a jeho rozsudkom z 11. decembra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

K doplneniam sťažnosti a príloh, ktorými sťažovatelia viackrát rozširovali svoju sťažnosť jednak o právne zdôvodnenie, ako aj o množstvo príloh (aj nepotrebných), ústavný súd dodáva, že to viedlo k väčšej neprehľadnosti sťažnosti ako takej. Naopak, rozhodnutia, s ktorými sa ústavný súd považoval za potrebné oboznámiť (dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj prvostupňové rozhodnutie), sťažovatelia k sťažnosti nepriložili.

Ústavný súd napokon ustálil skutkový stav, ako aj samotné odôvodnenie sťažnosti a zistil, že sťažovatelia, tak ako to vo svojej sťažnosti sami uvádzajú, podali 3. októbra 2013 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) proti rozsudku Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 1377/2001 z 26. marca 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 26. marca 2010“) a rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 155/2010 zo 16. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu zo 16. novembra 2010“) z dôvodu, že podľa ich názoru *„prvostupňový, ako aj odvolací súd nesprávne právne posúdil začatie plynutia objektívnej premlčacej doby na vymáhanie peňažných nárokov žalobcov v 1. a 2. rade [redacted] a [redacted] voči žalovanému v 1. rade Mestu Košice z titulu nároku na náhradu škody, ako aj voči žalovaným v 2. až 7. rade [redacted] rod. [redacted] a spol. z titulu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, zaplatenie náhrady za zhodnotenie nehnuteľnosti a nesprávne právne posúdil zodpovednosť žalovaného v 1. rade Mesta Košice za škodu, ktorá žalobcom v 1. a 2. rade vznikla.“*

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal 22. decembra 2011 na najvyššom súde v zmysle § 243f ods. 1 písm. c) OSP mimoriadne dovolanie proti právoplatnému a vykonateľnému rozsudku okresného súdu z 26. marca

2010 a rozsudku krajského soudu zo 16. novembra 2010, ako sťažovatelia uvádzajú, „z dôvodu porušenia zákona § 107 OSP nesprávnym právnym posúdením otázky začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty vymáhaného nároku žalobcov v 1. a 2. rade“, následkom čoho došlo k vydaniu nesprávneho rozhodnutia vo veci samej.

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol, že existenciu väd konania uvedených v § 237 OSP, medzi ktoré patrí aj vada spočívajúca v tom, že postupom súdu sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, nezistil. S uvedeným však sťažovatelia nesúhlasia, keďže podľa ich názoru „nedostatok riadneho odôvodnenia prvostupňového a odvolacieho súdu absentuje pri otázke posúdenia zodpovednosti Mesta Košice za škodu, ktorá žalobcom v 1. a 2. rade vznikla, pri otázke posúdenia začatia plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovaným v 2. až 7. rade a na uplatnenie nároku na náhradu škody voči žalovanému v 1. rade Mestu Košice a pri otázke posúdenia existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pri rozhodnutí zaviazat žalobcov v 1. a 2. rade na zaplatenie náhrady trov právneho zastúpenia žalovaným v 2. až 7. rade vo výške 24.635,- EUR“.

Ako sťažovatelia ďalej v sťažnosti uvádzajú, najvyšší súd „posúdil začatie plynutia objektívnej premlčacej doby na uplatnenie nároku na súde na zaplatenie náhrady za zhodnotenie nehnuteľnosti titulom vydania bezdôvodného obohatenia zo strany žalobcov v 1. a 2. rade ako oprávnených držiteľov nehnuteľnosti, ktorý dobromyseľne nakladali s nehnuteľnou vecou, v rozpore s už existujúcou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozsudkom č. M Cdo 2/2001 zo dňa 26. 04. 2001, na ktorú žalobcovia v 1. a 2. rade opakovane poukazovali v priebehu prvostupňového konania, odvolacieho konania ako aj v podnete na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e a násl. Občianskeho súdneho poriadku, čím sa odklonil od ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá mu je známa z jeho rozhodovacej činnosti a napadnutý rozsudok oprel v prevažnej miere o judikatúru Českej republiky, pričom uvedený postup neodôvodnil“.

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu podľa sťažovateľov nemožno zistiť právny názor najvyššieho súdu na otázku, „*kedy začala plynúť objektívna premlčacia lehota na náhradu škody uplatnenej voči žalovanému v 1. rade Mestu Košice*“.

Sťažovatelia ďalej v sťažnosti uvádzajú, že „*investovali svoje peňažné prostriedky v značnej výške do stavebných prác a dodávok na predmetnej nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ], čím ju zhodnotili a tým sa žalovaní v 2. až 7. rade sa na úkor žalobcov obohatili, bezdôvodné obohatenie do dnešného dňa nevydali a žalovaný v 1. rade Mesto Košice žalobcom v 1. a 2. rade svojim konaním spôsobil škodu, lebo v rozhodnom období vykonávalo oprávnenia vlastníka nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ], ktoré v skutočnosti nemalo a zavinilo, že žalobcovia v 1. a 2. rade investovali svoje peňažné prostriedky do nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ] v dobrej viere, že si predmetné zrekonštruované nehnuteľnosti v budúcnosti v zmysle zákona č 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov od Mesta Košice odkúpia za úradne určenú cenu do svojho vlastníctva a teda v domnení, že investujú do svojho budúceho majetku a nie, že investujú do majetku neznámych osôb trvale žijúcich mimo územia Slovenskej republiky, od ktorých je fakticky nemožné nútene vymôcť zaplatenie akejkoľvek pohľadávky, pokiaľ sa ju nerozhodnú zaplatiť dobrovoľne.*“.

V doplnení sťažnosti zo 4. apríla 2014 sťažovatelia poukazujú na to, že listom z 5. októbra 2012 písomne žiadali, aby najvyšší súd v zmysle § 103 OSP preveril, či sú splnené podmienky konania, a to či účastníci (žalovaní v 2. až 7. rade) súdneho konania, ktoré bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 1377/2001 a na krajskom súde pod sp. zn. 3 Co 155/2010, „*majú k dnešnému dňu spôsobilosť mať práva a povinnosti, či nestratili spôsobilosť byť účastníkmi konania v dôsledku smrti*“, a navrhli, aby najvyšší súd prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky dožiadanim zaslaným zastupiteľskému úradu v Izraeli a USA preveril, či „*nedošlo k úmrtiu žalovaných v 2. až 7. rade alebo k zmene adresy ich trvalého pobytu a v prípade straty spôsobilosti byť účastníkom konania smrťou aby zistil údaje o dedičoch zomrelých účastníkov konania*“. Uvedené žiadali sťažovatelia z dôvodu, že časť ich korešpondencie, ktorú zasielali na adresy uvedené v súdnych rozhodnutiach, sa vrátila s označením ako „*adresát je neznámy*“.

Najvyšší súd sa však uvedeným návrhom na preskúmanie podmienok súdneho konania v zmysle §103 OSP nezaoberal a 11. decembra 2013 rozhodol vo veci podaného mimoriadneho dovolania napadnutým rozsudkom, teda v čase, keď „žalovaný v 3. rade [REDACTED] rod. [REDACTED] a žalovaná v 5. rade [REDACTED] rod. [REDACTED] už nežili a nemali procesnú spôsobilosť byť účastníkmi konania“, čo sťažovatelia zistili v januári 2014 nahliadnutím do exekučného spisu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Er 981/2011, v ktorom sú od sťažovateľov vymáhané trovy konania v sume 24 635 €.

Ďalej týmto doplnením sťažnosti sťažovatelia konkretizovali svoje námietky proti rozsudku najvyššieho súdu o „arbitrálnosť (svojvôľu) v dôkaznom a rozhodovacom procese a odklon od ustálenej judikatúry bez toho, aby boli dostatočne odôvodnené dôvody na základe ktorých Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol stabilizovaný výklad daný v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky číslo judikátu: 106/2003 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. Apríla 2001, sp. zn. MCdo 2/1), podľa ktorého výšku nárokov oprávneného držiteľa na náhradu nákladov, ktoré oprávnene vynaložil na vec počas oprávnenej držby, nemožno určiť skôr, ako dôjde k vráteniu veci vlastníkovi. Počiatok plynutia premlčacej doby na náhradu nákladov, ktoré oprávnený držiteľ účelne vynaložil na nehnuteľnú vec počas oprávnenej držby, začína v deň po vydaní predmetu držby jeho vlastníkovi.“.

Ďalej sťažovatelia namietajú, že doterajší predpojatý formalizmus zo strany najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní, ako aj v súdnych konaniach, ktoré mu predchádzali na okresnom súde a krajskom súde, „mal za následok nevymožiteľnosť práva žalobcov v 1. a 2. rade [REDACTED] a [REDACTED] ako súhrnu zákonných a faktických možností na dosiahnutie uplatneného právneho nároku, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľov ... zakotveného v Článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Podľa sťažovateľov okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 1377/2001 v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v danom prípade zaviazal sťažovateľov zaplatiť žalovaným v 2. až 7. rade náhradu trov konania v sume 24 635 €, ktoré sú v súčasnosti vymáhané v exekučnom konaní vedenom na Exekútorskom úrade Košice JUDr. Luboša Sidorjáka pod sp. zn. Ex 219/2011, a z úradnej moci neskúmal v danom prípade existujúce dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP na to, aby žalovaným v 2. až 7. rade náhradu trov súdneho konania voči sťažovateľom nepriznal. Taktiež existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP sa nezaoberal z úradnej moci ani odvolací krajský súd a ani najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní pri skúmaní procesných väd predchádzajúceho konania vedeného na okresnom súde a krajskom súde, „ktorými sa mal zaoberať Najvyšší súd Slovenskej republiky obligatórne bez ohľadu na rozsah a dôvody podaného mimoriadneho dovolania“.

V ďalšom doplnení sťažnosti z 9. apríla 2014 sťažovatelia poukazujú na to, že im vznikol nárok na „zaplatenie peňažnej náhrady za vykonané stavebné práce a dodávky, ktorými zrekonštruovali a zhodnotili nehnuteľnosť na [REDAKOVANÉ]. Žalovaný v 2. až 7. rade sa na úkor sťažovateľov obohatil tým, že sa ich majetok zväčšil a Mesto Košice sa bezdôvodne obohatilo, tým, že sa jeho majetok nezmenšil, tým že sťažovatelia plnili za Mesto Košice, čo podľa zákona č. 138/1991 Zb. majetku obcí malo plniť samo Mesto Košice a to predmetnú nehnuteľnosť zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať...

Predmetná nehnuteľnosť... bola delimitovaná z Bytového hospodárstva š. p. na Mesto Košice na základe delimitačného protokolu č. 130 zo dňa 4. 11. 1992, ktorý deklaroval prechod majetkových práv na Mesto Košice a Mesto Košice nadobudlo do svojho majetku predmetnú nehnuteľnosť dňom účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí.

Žalovaný v 2. až 7. rade [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] a spol. ako aj Mesto Košice prvý krát podali návrh na zápis do listu vlastníctva boli do listov vlastníctva ako vlastníci nehnuteľností zapísaný až v roku 1997...

Predmetná nehnuteľnosť... bola zverená ako národný majetok do správy Domovej správe [REDAKOVANÉ] ako celok na základe Rozhodnutia Finančného odboru rady

Mestského národného výboru v Košiciach zn. ev. záz. 2649/C z 21. apríla 1960, ktorým rozhodnutím bolo ustálené, že predmetná nehnuteľnosť je vlastníctvom československého štátu s odôvodnením, že vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti boli osoby židovského pôvodu, majetok ktorých podľa noriem maďarského štátu prešiel na maďarský štát v roku 1944, pričom tento majetok sa stal podľa ust. DPR 108/45 Zb. konfiškátom – majetkom Čsl. štátu a podľa ust. 353/52 U. v. v správe tun. MsNV, pričom pozemnoknižné usporiadanie tohto majetku prevedené nebolo a ani v zákonitej lehote nebol podaný reštitučný návrh.

Vzhľadom na vzniknutý právny ako aj faktický stav týkajúci sa predmetnej nehnuteľnosti... od roku 1944, jej zverenie do Domovej správy [REDAKOVANÉ] v roku 1960, vzhľadom na to, že dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Zb. doteraz zrušený nebol a žalovaný v 2. až 7. rade [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] a spol. nepožiadali o vydanie nehnuteľnosti v reštitučnom konaní a návrh na zápis do listu vlastníctva podali až v roku 1997 a vzhľadom na zákonnú úpravu prechodu majetkových práv štátu k predmetnej nehnuteľnosti na Mesto Košice danej č. zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, právne postavenie sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vzniknuté na základe Zmluvy o budúcej zmluve č. 23/94 zo dňa 22. 6. 1994, Dodatku zo dňa 19. 4. 1996 a Nájomnej zmluvy č. 1232 zo dňa 4. 9. 1996 v uvedenom prípade malo byť posúdené ako právne postavenie oprávnených držiteľov v súlade s výkladom daným v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky číslo judikátu: 106/2003 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. Apríla 2001, sp. zn. MCdo2/1), podľa ktorého výšku nárokov oprávneného držiteľa na náhradu nákladov, ktoré oprávnené vynaložil na vec počas oprávnenej držby, nemožno určiť skôr, ako dôjde k vráteniu veci vlastníkovi. Počiatok plynutia premlčacej doby na náhradu nákladov, ktoré oprávnený držiteľ účelne vynaložil na nehnuteľnú vec počas oprávnenej držby, začína v deň po vydaní predmetu držby jeho vlastníkovi a začiatok plynutia premlčacej lehoty, kedy sťažovatelia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] právo mohli vykonať prvý raz a kedy sa ich pohľadávka stala splatnou mal byť určený až prvým dňom po vydaní nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ] právnej zástupkyňi žalovaných v 2. až 7. rade [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] a spol. zo strany Bytového podniku mesta Košice ako správcu zvereného bytového fondu Mesta Košice na základe Protokolu o odovzdaní nehnuteľnosti zo dňa 1. 4. 2000.“.

Sťažovatelia preto na základe uvedeného navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

1. *Základné právo sťažovateľa v 1. rade [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 2. rade [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1M Cdo 16/2011... o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 15C/1377/2001 zo dňa 26. 03. 2010 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/155/2010 zo dňa 16. 11. 2010, porušené bolo.*

2. *Zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 16/2011 zo dňa 11. 12. 2013 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

3. *Sťažovateľom v 1. a 2. rade priznáva finančné zadostučinenie vo výške 10.000 €..*

4. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov v 1. a 2. rade Mgr. Moniky Dunčákovej advokátky náhradu trov konania...“*

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa

a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pre predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akejkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Napadnutým rozsudkom najvyšší súd v právnej veci sťažovateľov proti mestu Košice (žalovaný v 1. rade) a ďalším šiestim žalovaným (v 2. až 7. rade) o zaplatenie sumy 43 027,02 € s príslušenstvom zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podané proti rozsudku krajského súdu zo 16. novembra 2010 a rozsudku okresného súdu z 26. marca 2010 a náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní žalovaným v 2. až 7. rade nepriznal.

Najvyšší súd po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g OSP) na základe podnetu žalobcov (§ 243e ods. 1 a 2 OSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 OSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Ďalej najvyšší súd uviedol, že v zmysle § 243f ods. 1 OSP môže byť mimoriadne dovolanie podané z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd taktiež uviedol, že „Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 OSP) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 OSP a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vady konania uvedené v ustanovení § 237 OSP (prípád nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia

procesné nespôsobilého účastníka, prekážka veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípadne nedostatok návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným) neboli generálnym prokurátorom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.“.

V odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu sa ďalej uvádza že „Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v mimoriadnom dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani takáto vada však dovolacím súdom v konaní zistená nebola.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.“.

Ďalej najvyšší súd uviedol, že „V prejednávanvej veci bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že žalobcovia na základe zmluvy o budúcej zmluve uzavretej 22. júna 1994 s Mestskou časťou Košice-Staré Mesto, mylne sa domnievajú, že vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti je žalovaný 1/, túto nehnuteľnosť na vlastné náklady zrekonštruovali, a to bez vedomia a súhlasu jej skutočných vlastníkov – žalovaných 2/ až 7/. Súdny nižších stupňov preto správne uzavreli, že žalobcovia vynaložením investícií na uvedenú nehnuteľnosť poskytlí žalovaným 2/ až 7/ plnenie bez právneho dôvodu, ktoré zakladá ich bezdôvodné obohatenie. S touto právnou kvalifikáciou žalobcami uplatneného nároku sa stotožnil aj generálny prokurátor, nesúhlasil však so závermi súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu

o premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia v dôsledku uplynutia objektívnej premlčacej doby.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň.

Podľa § 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

V prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú, resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vznieseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo. Súdna prax v tejto spojitosti už dávnejšie dovodila, že začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je nezávislý od akejkoľvek subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení a viaže sa len na jedinú rozhodujúcu okolnosť, ktorou je vznik bezdôvodného obohatenia (k tomu porovnaj R 25/1986). Názor, že plynutie objektívnej

premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor, sa naďalej uplatňuje aj v súčasnej rozhodovacej činnosti súdov (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. marca 2013 sp. zn. 1 Cdo 67/2011 alebo rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 11. decembra 2008 sp. zn. 33 Odo 1136/2006). Rovnaký prístup sa prezentuje aj v teórii (porovnaj Imrich Fekete, *Občiansky zákonník 1. Veľký komentár*, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 515 – 516; Jiří Švestka, Jiří Spáčil, Marta Škárová, Milan Hulmák a kolektív, *Občiansky zákonník I. Komentár*, C. H. Beck, Praha 2008, 1. vydanie, str. 554; Josef Vaněk, *Neoprávnený majetkový prospech*, Bratislava 1989, str. 169 – 172). Pokiaľ generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní tvrdil, že na začatie plynutia objektívnej premlčacej doby je nevyhnutný aj ďalší predpoklad, a to existencia povinnej osoby, voči ktorej sa oprávnený môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia (zrejme v zmysle vedomosti oprávneného o povinnej osobe), s týmto jeho názorom sa nemožno stotožniť, nakoľko plynutie tejto premlčacej doby podmieňuje okolnosťou, ktorej splnenie zákon nevyžaduje. Z podaného výkladu je tak zjavné, že objektívna premlčacia doba môže uplynúť a z tohto dôvodu sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia môže premlčať bez toho, že by sa oprávnený o bezdôvodnom obohatení alebo obohatenom subjekte vôbec dozvedel, t. j. aj keby subjektívna premlčacia doba (s ktorou vlastne generálny prokurátor plynutie objektívnej premlčacej doby nesprávne spája) ani plynúť nezačala.

Medzi rôznymi triedeniami rozsudkov patrí aj rozdelenie rozsudkov na deklaratórne a konštitutívne. Deklaratórne rozhodnutie sa o spornom hmotnoprávnom vzťahu záväzne vyslovuje, avšak bez toho, aby tento (už jestvujúci) vzťah menilo. Konštitutívne rozhodnutia sú ale priamo dôvodom vzniku, zmeny alebo zániku hmotnoprávnych vzťahov. Deklaratórne rozhodnutia teda zostávajú svojou povahou skutočnosťou len procesnou, vytvárajúcou procesné vzťahy založené záväzným výrokom súdu o hmotných subjektívnych právach, ktoré jestvovali už pred vydaním rozhodnutí a ktoré majú teda účinky *ex tunc*. Deklaratórny rozsudok nemá preto vplyv na existenciu hmotnoprávnych vzťahov medzi účastníkmi konania (k tomu porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 22. februára 2012 sp. zn. 28 Cdo 208/2012). Rozsudky vydané vo veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 23C 533/97, právoplatné 27. júla 1999, resp. 23. októbra 1999,

s ktorými generálny prokurátor spájal názor o začatí plynutia objektívnej premlčacej doby, tvrdiac, že objektívna premlčacia doba mohla začať plynúť najskôr 27. júla 1999, majú povahu deklaratórneho rozsudku, t. j. iba potvrdzujú už jestvujúce hmotné práva, nekonštituuje sa nimi žiadny nový právny stav a nie je daný dôvod od nich počítat začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Všeobecne platí, že bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu (ale právny dôvod nejestvoval od počiatku) vzniká už samotným poskytnutím plnenia. V prípade, že plnenie spočívalo v investíciách do cudzej nehnuteľnosti, vzniká vlastníkovi nehnuteľnosti bezdôvodné obohatenie v okamihu, keď došlo k zhodnoteniu tejto nehnuteľnosti (k tomu porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. januára 2003 sp. zn. 25 Cdo 355/2001) a od tohto okamihu začína plynúť aj objektívna premlčacia doba v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd preto súhlasí s názorom súdov obidvoch nižších stupňov, ktoré v posudzovanej veci začiatok plynutia tejto premlčacej doby odvíjali od okamihu ukončenia rekonštrukčných prác žalobcami na predmetnej nehnuteľnosti, ku ktorému podľa výsledkov vykonaného dokazovania došlo najneskôr 4. septembra 1996. Pretože posledný deň trojročnej objektívnej premlčacej doby pripadol na sobotu 4. septembra 1999, jej posledným dňom bol napokon až pondelok 6. septembra 1999. Žalobcovia uplatnili svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia na súde až 12. novembra 2001, teda viac ako dva roky po uplynutí tejto doby. So zreteľom na to, že žalovaní 2/ až 7/ už v konaní pred súdom prvého stupňa právne relevantným spôsobom vzniesli námietku premlčania, dovolací súd považuje za správny aj záver nižších súdov, že v danej situácii nebolo možné žalobcom premlčané právo priznať (§ 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“.

Z uvedených dôvodov sa najvyšší súd nestotožnil s argumentáciou mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, podľa ktorej „napadnuté rozhodnutia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) v otázke začatia plynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby u práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka“, a keďže v konaní

neboli zistené ani vady v zmysle § 243f ods. 1 písm. a) a b) OSP, mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 OSP).

V súvislosti s námietkami sťažovateľov proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd zaoberal otázkou, či sťažovateľmi namietaný postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 M Cdo 16/2011 pri prerokovaní mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora a jeho napadnutý rozsudok opodstatňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľmi formulovanej požiadavke na ochranu ústavnosti v rozsahu ich označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Podľa § 243f ods. 1 písm. a), b) a c) OSP mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, ak konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie predstavuje omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, ku ktorému dochádza tak, že súd použije iný právny predpis, ako mal použiť, alebo súd aplikuje správny právny predpis, avšak ho nesprávne vyloží. Právny záver sa môže týkať bezprostredne predmetu konania, ale aj posúdenia predbežnej otázky, dôkazného bremena, viazanosti súdu rozhodnutím iného orgánu a pod.

Sťažovatelia v sťažnosti v podstate namietajú:

- z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nie je možné zistiť právny názor najvyššieho súdu na otázku, kedy začala plynúť objektívna premlčacia lehota na náhradu škody uplatnenej proti mestu Košice ako žalovanému v 1. rade,

- najvyšší súd sa nezaoberal existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 150 OSP na strane sťažovateľov vo vzťahu k priznaniu trov konania úspešným žalobcom v 2. až 7. rade,

- najvyšší súd síce skonštatoval, že nezistil vadu spočívajúcu v tom, že postupom súdu sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, avšak nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového aj odvolacieho súdu považujú sťažovatelia za skutočnosť, ktorá mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom,

- najvyšší súd sa nezaoberal návrhom sťažovateľov na preskúmanie podmienok konania v zmysle § 103 OSP, a to či účastníci súdneho konania mali v čase rozhodovania dovolacieho súdu spôsobilosť mať práva a povinnosti.

Vo vzťahu k prvej a druhej námietke sťažovateľov ústavný súd poukazuje na to, že najvyšší súd podrobne preskúmal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora podané v právnej veci sťažovateľov, ktoré bolo odôvodnené § 243f ods. 1 písm. c) OSP – t. j. nesprávnym právnym posúdením veci, a to v súvislosti s uplynutím objektívnej premlčacej

doby iba vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaných v 2. až 7. rade (a nie aj k náhrade škody zo strany mesta Košice ako žalovaného v 1. rade).

Taktiež generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní ani len okrajovo nepoukázal na aspekt uplatnenia § 150 ods. 1 OSP pri priznaní trov konania úspešným žalovaným.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pripomína, že predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania sú upravené v § 243e a nasl. OSP. Z týchto ustanovení možno bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého využitie patrí iba generálnemu prokurátorovi. Citovaná právna norma neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Voľná úvaha generálneho prokurátora o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie, je vylúčená iba v prípade, že zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené. Preto ak generálny prokurátor odôvodnil podanie mimoriadneho dovolania iba vo vzťahu k už uvedenému, považoval podnet sťažovateľov za taký, ktorý spĺňa podmienky iba v tejto časti.

Vo vzťahu k štvrtej námietke sťažovateľov, ktorí považovali odôvodnenie krajského súdu za nedostatočné a arbitrárne a zastávali názor, že im týmto postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pre súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP, a preto mal najvyšší súd na túto skutočnosť prihliadnuť obligatórne, ústavný súd uvádza, že z ustanovenia § 242 ods. 1 a § 243i ods. 2 OSP vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania uvedenými v § 237 OSP a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na uvedenú zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k takýmto vadám. Tieto vady konania neboli dovolateľom namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd.

S uvedeným súhlasí aj ústavný súd, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu zo 16. novembra 2010, v ktorom sa vo vzťahu k otázke zodpovednosti za škodu spôsobenú žalovaným v 1. rade uvádza: „Základným predpokladom zodpovednosti za škodu vo všeobecnosti je porušenie právnej povinnosti. Touto sa rozumie buď povinnosť zákonná alebo zmluvná. Je zrejmé, že medzi žalobcom v I. rade a žalovaným v 1. rade nedošlo k uzavretiu Zmluvy o budúcej zmluve č. 23/94 zo dňa 22. 6. 1994, lebo táto bola uzavretá medzi Mestskou časťou Košice-Staré mesto ako budúcim prenajímateľom a žalobcom v 1. rade ako budúcim nájomcom, v ktorej zmluve sa Mestská časť zaviazala uzavrieť so žalobcom v 1. rade zmluvu o nájme bytu na I. poschodí, na Moyzesovej ulici č. 56 v Košiciach po zrekonštruovaní pridelených priestorov nespôsobilých na bývanie (dva dvojizbové byty) s prísl. na vlastné náklady podľa stavebno-technického posúdenia vydaného oddelením výstavby MU Košice Staré mesto v termíne do 31. 8. 1995. Mestská časť sa v čl. 4 zmluvy zaviazala po vydaní kolaudačného rozhodnutia OBUŽP uzavrieť so žalobcom zmluvu o nájme predmetného bytu a do 15 dní po vydaní kolaudačného rozhodnutia s tým, že záväzok uzavrieť zmluvu o nájme zaniká v prípade nerealizovania stavebných úprav podľa stavebno-technického posúdenia v určenom termíne a rozsahu. Podľa § 35 Štatútu Mesta Košice Mestskej časti, ktoré prevzali domový a bytový fond v zastúpení vlastníka alebo prenajímateľa vykonávajú všetky pôsobnosti v zmysle § 685 až 720 Občianskeho zákonníka. V zmysle § 26 Štatútu mesta platného v rozhodnom období malo Mesto Košice viesť riadnu evidenciu o svojom majetku, majetkových právach a záväzkoch a pri vedení účtovnej evidencie rozlišovať medzi vlastníctvom vecí a majetkovými a inými právami k veciam. Z vykonaného dokazovania v konaní je zrejmé, že Mesto Košice riadnu účtovnú evidenciu o svojom majetku, majetkových a iných právach a záväzkoch v rozhodnom období nevedlo aj keď zo strany 3 Protokolu o prechode vlastníctva nehnuteľného majetku, majetkových práv a záväzkov v zmysle zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí uzavretého dňa 4. 11. 1992 medzi odovzdávajúcim Bytovým hospodárstvom š.p. a preberajúcim Mesto Košice, ktorý sa nachádza na č. l. 26 spisu Okresného súdu Košice I č. k. 23C/553/97 vo veci [REDAKOVANÉ] a spol. proti Mestu Košice, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorý spis bol pripojený ako dôkaz k tejto veci, vyplýva, že nehnuteľnosť na [REDAKOVANÉ] bola Mestu Košice odovzdaná

medzi odovzdávanými majetkovými právami a záväzkami, teda k pochybeniu došlo ešte pri preberaní vlastníctva nehnuteľného majetku podľa Zákona o majetku obcí, zákona SNR č. 138/1991 Zb.. Odvolací súd sa však stotožňuje so skutkovými závermi súdu prvého stupňa, že z vykonaného dokazovania nemožno nijako vyvodiť, že Mestská časť Košice-Staré mesto ani Mesto Košice uviedlo týmto žalobcov do omylu a dokonca úmyselne, ako to tvrdili žalobcovia v konaní, nakoľko žalovaný v 1. rade Mesto Košice samo mylne zastávalo názor, že nehnuteľnosť prešla do jeho vlastníctva na základe zákona o obecnom zriadení.

Podľa § 415 OZ je každý povinný zachovávať vždy taký stupeň pozornosti, ktorý možno po ňom vzhľadom na konkrétnu časovú a miestnu situáciu rozumne požadovať a ktorý je objektívne spôsobilý zabrániť vzniku škôd aj na majetku. Pre splnenie podmienky zodpovednosti je lahostajné, či škoda bola spôsobená úmyselne alebo z nedbanlivosti. Úmyselné zavinenie ako kvalifikovanú formu zavinenia musí však preukázať poškodený. Prezumpcia platí len pre zavinenie, nie však pre špeciálne zavinenie úmyselné. Žalobcovia v 1. a 2. rade v konaní nepreukázali úmyselné zavinenie zo strany žalobcu v 1. rade vo forme úmyslu, či už priameho alebo nepriameho. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného v 1. rade dospel súd prvého stupňa k správne právnemu záveru, že právo na náhradu škody sa v súlade s ust. § 106 ods. 2 OZ premlčalo v trojročnej premlčacej dobe a preto tento nárok proti žalovanému v 1. rade nie je možné vzhľadom na úspešne vznesenú námietku premlčania priznať.“

Ďalej krajský súd vo svojom rozsudku zo 16. novembra 2010 vo vzťahu k nároku sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovaným v 2. až 7. rade zaujal stanovisko, v ktorom sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že tento nárok je premlčaný v dôsledku uplynutia trojročnej objektívnej premlčacej doby, a ďalej k oprávnenosti držby uviedol, že „odvolacia námietka žalobcov, že súd mal pre svoje rozhodnutia aplikovať § 130 ods. 3 v spojení s ust. § 101 Obč. zákonníka neobstojí. § 130 ods. 3 Obč. zákonníka síce výslovne ustanovuje, že oprávnený držiteľ má voči vlastníčkovi nárok na náhradu nákladov, ktoré účelne vynaložil na vec po dobu oprávnenej držby a to v rozsahu zodpovedajúcom zhodnoteniu veci ku dňu jej vrátenia, pričom trojročná premlčacia doba podľa odvolateľov začne plynúť odo dňa vrátenia nehnuteľnosti.

Žalobcov v 1. a 2. rade nie je možné považovať za oprávnených držiteľov v súlade s ust. § 130 ods. 1 a ust. § 129 ods. 1 Obč. zákonníka v rozhodnom období. Podľa ust. § 129 ods. 1 Obč. zákonníka držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou, alebo kto vykonáva právo pre seba. Držiteľom je teda osoba, ktorá vec fakticky ovláda a nakladá s ňou ako s vlastnou. Podľa ust. § 130 ods. 1 Obč. zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávnený. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Oprávnená držba je teda faktické ovládanie vecí, alebo vykonávanie práva späté s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi v dobrej viere, že držiteľovi veci alebo vykonávateľovi práva patria. Pri oprávnenej držbe musia byť splnené nasledovné náležitosti:

a/ faktické ovládanie veci alebo vykonávanie práva,

b/ vôľa nakladať s vecou alebo s právom ako so svojimi, to znamená správať sa k veci tak, akoby držiteľovi vlastnícky patrila,

c/ dobrá viera, že mu vec alebo vykonávané práva patria, pričom skutočnosť, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva je dobromyseľný, alebo nedobromyseľný treba vždy hodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho hľadiska.

Z vyššie citovaných ustanovení Obč. zákonníka nesporne vyplýva, že žalobcovia sa nemohli ani subjektívne považovať za oprávnených držiteľov bytu č. 10 nachádzajúceho sa na I. nadzemnom podlaží na [REDAKOVANÉ] a prízemným priestorom sušiarne, práčovne a komory. Zmluva o budúcej zmluve č. 23/94 zo dňa 22. 6. 1994 uzavretá medzi Mestskou časťou Košice-Staré mesto a žalobcom v 1. rade zaväzovala Mestskú časť Košice-Staré mesto uzavrieť so žalobcom zmluvu o nájme predmetného bytu, ktorá aj bola uzavretá dňa 3. 9. 1996.

Žalobcovia podľa zmluvy o nájme zo dňa 3. 9. 1996 iba nájomcami predmetného bytu na I. poschodí pozostávajúce z 3 izieb a príslušenstva a príslušenstva bytu, kúpeľne, WC, pivnice, sušiarne, práčovne a komory. Nájomca bytu je len detentorom a nemožno ho stotožňovať s držiteľom.“

Krajský súd sa však nestotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa v tom smere, že žalovaní v 2. až 7. rade už neboli pasívne vecne hmotnoprávne legitimovaní v čase

rozhodnutia vo veci, pokiaľ ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že predmetný byt bol odpredaný [REDAKOVANÉ] a následne [REDAKOVANÉ], „naopak, povinnosť žalovaných v 2. až 7. rade vydať žalobcom v 1. a 2. rade bezdôvodné obohatenie, pokiaľ by nárok nebol premlčaný, získaný tým, že zhodnotili nehnuteľnosť v ich vlastníctve, ktorú následne žalovaní v 2. až 7. rade predali, neprešla s prechodom vlastníckeho práva na ďalších kupujúcich, teda žalovaní v 2. až 7. rade sú pasívne hmotnoprávne legitimovaní v tomto konaní“.

V závere rozsudku zo 16. novembra 2010 krajský súd uviedol, že „Vzhľadom na úspešne vznesenú námietku premlčania a na skutočnosť, že premlčané právo nie je možné pri úspešne vznesenej námietke premlčania priznať, už zostalo právne bezvýznamným posudzovať otázku, či môže byť vyhovené žalobe o plnenie, ak žalobcovia žalujú spoločne a nerozdielne žalovaného v 1. rade z titulu náhrady škody a zároveň z titulu bezdôvodného obohatenia žalovaných v 2. až 7. rade.“.

Krajský súd ako súd odvolací preto v súlade s § 219 ods. 1 OSP rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a „v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o premlčanie uplatneného nároku žalobcov ako voči žalovanému v 1. rade, tak i voči žalovaným v 2. až 7. rade“.

Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Preto vyhodnotenie najvyššieho súdu, že vady konania podľa § 237 OSP neexistujú, považuje ústavný súd v okolnostiach preskúmvanej veci za zodpovedajúce stavu veci.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého

rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami uvedenými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora podanom na podnet sťažovateľov zaoberal v rozsahu, ktorý plne postačuje na konštatovanie, že generálny prokurátor, teda aj sťažovatelia v tomto konaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v konaní pred všeobecnými súdmi vykonanom dokazovaní.

Ústavný súd v závere zdôrazňuje, že dôvody napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti (príčinnej súvislosti) medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K tomu ústavný súd tiež poznamenáva, že vzhľadom na kritériá vyplývajúce z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003, § 46 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru) označený čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je v danom kontexte (civilnom aspekte) ani aplikovateľný na toto konanie o mimoriadnom dovolaní, ktoré podal generálny prokurátor podľa štvrtej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 243e až § 243j).

Toto konanie treba odlišovať od konania o dovolaní podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 236 až § 243d OSP), ktorého podstata spočíva v tom, že oprávnením na jeho začatie disponuje za podmienok uvedených v zákone priamo účastník konania, pričom toto jeho oprávnenie musí byť v zásade aj využité... pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (*mutatis mutandis* I. ÚS 5/02, I. ÚS 160/03).

Vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že najvyšší súd sa nezaoberal ich návrhom na preskúmanie podmienok súdneho konania v zmysle § 103 OSP a rozhodol vo veci podaného mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora napadnutým rozsudkom v čase, keď žalovaní v 3. a 5. rade „už nežili a nemali procesnú spôsobilosť byť účastníkmi konania“, ústavný súd poukazuje na § 107 ods. 1 OSP, podľa ktorého mohol najvyšší súd pokračovať v konaní aj s dedičmi žalovaných v 3. a 5. rade, ktorí stratili spôsobilosť byť

účastníkmi konania, pričom zamietnutie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora ako mimoriadneho opravného prostriedku nemohlo nijako ovplyvniť výsledok konania ani vo vzťahu k dedičom zomrelých žalovaných. Ani neuvedenie týchto dedičov v záhlaví rozsudku najvyššieho súdu nezakladá také porušenie práv sťažovateľov, na ktoré by musel ústavný súd prihliadnuť. Toto pochybenie je možné odstrániť podľa § 164 OSP v spojení s § 243c OSP a § 243i OSP opravou záhlavia rozsudku ako inú zrejmu nesprávnosť.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preto konštatuje, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu absencie akejkolvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), resp. práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozsudkom najvyššieho súdu (obdobne napr. III. ÚS 292/08 a III. ÚS 160/09, III. ÚS 217/2010).

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľov odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovatelia domáhali ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015